

### Patrafirul de la Ștefan cel Mare și fiul său Alexandru

(Cf. Tafrali, p. 58—59 și pl. XLVII, nr. 96 și pl. XLVIII—XLIX).

Este cu adevărat «éblouissant» cum îl caracterizează Tafrali. Atît de intim se împletesc îmbinîndu-se firele de aur cu cele de mătase, verzi și galbene, încît nu-ți dai seama care-i culoarea dominantă. Aceasta este un mijloc de a pune în relief chipurile brodate și cu ajutorul unor fire roșii, argintii, vișinii, fildeșii și altele.

Schema iconografică a patrafirului este redată mai bine de G. Millet decît de Tafrali. Precizez că scena (neamintită de învățatul român) care este cusută pe partea ce cade în spate înfățișează Cina de la Mamvri <sup>11</sup>.

### Nr. 97

### Patrafirul lui Ștefan cel Mare, al Doamnei Maria și al lui Bogdan Vodă

(Cf. Tafrali, p. 59—60 și pl. L, nr. 97).

Atît materialele folosite — fire aurii, argintii, vișinii, verzi — cît și pînă lor îl apropie foarte mult de dăruirea Adormirii dăruită la 1510 de Bogdan (supra, nr. 73). Impresia pe care o dau aceste două odoare este că ar putea să iasă din același atelier.

Inscripția ce o are jos patrafirul, sună :

СТЕФАНЪ КОЕКУ  
ДА СЪТВОРИ СЪ  
ЕПИТРАХИЛЪ  
МОНАСТІРС

СКОЕМСЪ УТ ПС  
ТНА И МАРІ  
А ГОСПОЖДА  
ЕГО БОГДАН КОЕКОД

Nimeni nu a luat în seamă faptul că la cuvintele **Богдан коекод** — deși sînt cusute și ele tot cu fir de argint pe fond de aur — totuși fiecare slovă este înconjurată cu un fir subțire de mătase roșie, care lipsește la toate

<sup>11</sup> G. Millet, *op. cit.*, pp. 6—13 și pl. V—3, VII, XVIII—XXII. Nu discutăm aici părerea învățatului francez că Alexandru se va fi născut înainte ca Ștefan să se fi urcat în scaunul Moldovei, mama lui neputînd fi una din nevestele tatălui său cunoscute din izvoarele istorice. Cf. și E. Turdeanu, *Les étoiles* ..., pp. 23—31 și pl. I—V; cf. și *Repertoriul monumentelor* ..., pp. 290—291 și fig. 204. Pentru legăturile stilistice și iconografice ale acestui patrafir cu cel de la Bistrița (Moldovenească?) și cu acela al lui Alexandru cel Bun, vezi frumoasa lucrare a M. A. Musicescu, *Date noi cu privire la epitrahilul de la Alexandru cel Bun* (extras din *Studii și cercetări de istoria artei*, V—1, 1958) *passim*.

Fig. 2. Patrafirul de la Ștefan cel Mare și fiul său Alexandru (Foto Institutul de Istoria Artei).